

Trawianka (gołowieszka) *Percottus glenii*

OPIS Stosunkowo niewielka ryba z rzędu okoniokształtnych osiągająca około 25 cm długości ciała. W wodach krajowych zwykle mniejsza, 14-17 cm. Ubarwienie zmienne, od oliwkowozielonego do szarobrunatnego. Na bokach i brzuchu występują ciemnobrunatne, nieregularne plamy i smugi. Na tle oczu od pyska do końca pokrywy skrzelowej biegnie ciemna pręga. Ciało ma pokryte drobnymi łuskami, wrzecionowate o walcowatym przekroju poprzecznym w tylnej części bocznie ścieśnione. Posiada dużą głowę z okazałym, szerokim pyskiem i żuchwą wystającą ponad szczękę. Posiada dwie płetwy grzbietowe, z których tylna jest większa. Płetwy brzuszne usadowione są tuż pod piersiowymi. Płetwa ogonowa duża, zaokrąglona.

BEHAVIOR Ryba ta jest agresywnym drapieżnikiem, żerującym na szerokim spektrum ofiar. O ile młode osobniki żywią się zooplanktonem to starsze zjadają różnorodne bezkręgowce (pobierane z zanurzonych roślin i dna), głównie larwy owadów: ważek i chrzączek, dorosłe osobniki pluskwiaków i chrząszczy, ponadto mięczaki i większe skorupiaki. U osobników około 6 cm długości ciała w pokarmie dominują ryby oraz w niektórych zbiornikach także płazy. Gatunek ten cechuje wyjątkowa odporność na niekorzystne warunki środowiska, np. deficyty tlenowe, przemarzanie zbiornika, zanieczyszczenia organiczne wód. Potrafi przetrwać w przemarzniętym całkowicie zbiorniku jak i okresy bez wody zagrzebana głęboko w mule. Fakt stosowania opieki nad złożoną ikrą, składa się na efektywną strategię rozrodczą i wysoką konkurencyjność gatunku względem rodzimych gatunków ryb.

POCHODZENIE Gatunek pierwotnie występował w wodach śródlądowych Azji północno-wschodniej od południowego wybrzeża Morza Ochockiego przez Półwysep Koreański do Morza Żółtego. Do wód europejskich trafił wpuszczony do stawów parkowych koło St. Petersburga w 1916 roku. Ponownie uwolniony przez uczestników Amurskiej Ekspedycji w 1948 do wód śródlądowych, rozpowszechnił się na obszarze Związku Sowieckiego docierając m.in. do wód dorzecza Wołgi, Kazachstanu i Uzbekistanu. W wodach Polski po raz pierwszy stwierdzony w 1993 roku w starorzeczu Wisły koło Dębina.

OBCY GATUNEK INWAZYJNY Inwazyjność tego gatunku potwierdzona jest szerokim rozprzestrzenieniem i wysokim tempem wzrostu populacji. Wystarczyło zaledwie 20 lat, od czasu pierwszego stwierdzenia w 1993 r. aby ryba ta zdołała zasiedlić wiele stanowisk w Wiśle (od okolic Krakowa do jej ujścia), występuje też jej dopływach (w tym w Bugu, Pilicy, Bzurze). Stwierdzana jest w wielu starorzeczach, stawach hodowlanych. Pierwsze obserwacje zanotowano także w dorzeczu Odry – w dopływie Warty co dobitnie wskazuje, że jest to gatunek silnie ekspansywny. Duża zdolność przystosowawcza do warunków środowiskowych w połączeniu z drapieżnictwem przekłada się na wysoką konkurencyjność wobec rodzimych gatunków ryb. Szczególnie szkodliwa jest w małych zbiornikach wód stojących takich jak: starorzecza, stawy, oczka wodne. Ponieważ bardzo dobrze znosi deficyty tlenowe, obecność zanieczyszczeń o charakterze organicznym, szczególnie zagraża takim gatunkom rodzimym jak z piskorz *Misgurnus fossilis* i karaś pospolity *Carassius carassius*.